

TEBLİĞ

Tarım ve Orman Bakanlığından:

**İÇME - KULLANMA SUYU HAVZASI KORUMA PLANI HAZIRLANMASINA
DAİR USUL VE ESASLAR TEBLİĞİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, içme - kullanma suyu havzasının özellikleri dikkate alınarak koruma alanları ve koruma esaslarının belirlenmesine yönelik planlar ile diğer iş ve işlemlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, içme - kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan su kaynaklarına ilişkin koruma planlarının hazırlanması, onaylanması, yürürlüğe girmesi, değiştirilmesi ve uygulanmasına ilişkin teknik esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 28/10/2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasının (g) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- b) İçme - kullanma suyu: Özellikleri 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiş olan ve insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıkları suları,
- c) İçme - kullanma suyu havzası: İçme - kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü su kaynaklarının tabii su toplama alanını,
- ç) İçme - kullanma suyu havzası koruma planı: İçme - kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suyu havzalarının korunması, kirlenmesinin önlenmesi, kirlenmiş ise iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla yapılan ve o havzaya özel hükümleri tanımlayan planı,
- d) İçme - kullanma suyu havzası koruma eylem planı: İçme - kullanma suyu havzası koruma planında önerilen çevresel yatırımların hangi kurum veya kuruluş tarafından ve hangi zaman diliminde yapılacağı açıkladığı metni,
- e) İçme - kullanma suyu kalite izleme programı: İçme - kullanma suyu kaynağının kalitesinin takip edilebilmesi amacıyla, numune alma noktalarını, numune alma sıklığını, analizi yapılacak parametreleri ve izleme yapan kurumları içeren programı,
- f) İdare: İçme - kullanma suyu havza koruma planını hazırlamak veya hazırlatmakla sorumlu kurum veya kuruluşu,
- g) Kıyı kenar çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırını,
- ğ) Kirlilik yükü: Havzada insan veya doğal kaynaklı, her türlü üretim ve/veya tüketim faaliyetleri sonucu oluşan fiziksel, kimyasal veya bakteriyolojik kirliliğin karıştığı ortamın doğal bileşimini etkileme potansiyelini,
- h) Maksimum su kotu: Bir taşkın veya rezervuar işletmesi sırasında erişilen en yüksek su seviyesini,
- ı) Model: Havzanın fiziksel, kimyasal ve biyolojik sisteminin matematiksel denklemler yardımıyla basitleştirilmesini ve idealleştirilmesini bilgisayar kullanımı ile sağlayan ve çözümler sunan araçları,
- i) Özümleme kapasitesi: Su kütlesinin kirlenmemiş duruma dönmek için bütün kirleticileri, su ortamındaki canlılara veya suyu tüketen insanlara zarar vermeden alma kapasitesini,
- j) Paydaş bilgilendirme toplantısı: İçme - kullanma suyu havzası koruma planının hazırlandığı havzadaki yerleşik halkın, kurum-kuruluşların ve ilgili paydaşların bilgilendirilmesi ve planlama sürecine ve içme - kullanma suyu havzası koruma planına ilişkin görüş ve önerilerinin alınması amacıyla yapılan toplantıyı,
- k) Sentez haritası: Havzanın fiziki özelliklerini, havzada ilgili mevzuat çerçevesinde korunması gereken alanları, havzanın mevcut arazi kullanımını ve koruma alanlarını gösteren uygun ölçekli haritaların çakıştırılması sonucu oluşturulan tematik haritayı,
- l) Su bütçesi: Bir su yılı içerisinde havzaya giren ve çıkan toplam su dengesini,
- m) Yönetmelik: İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmeliği, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İçme - Kullanma Suyu Havzası Koruma Planlarına İlişkin Usul ve Esaslar

Planlamaya ilişkin genel hususlar

MADDE 5 – (1) İçme - kullanma suyu temin edilen ve edilmesi planlanan su kaynakları için içme - kullanma suyu havzası koruma planı Bakanlıkça veya Bakanlığın uygun görüşü ve koordinasyonunda aşağıda belirtilen ilgili idareler tarafından hazırlanır veya hazırlatılır:

a) Büyükşehir belediyelerine içme - kullanma suyu temin edilen yerüstü suyu kaynakları için koruma planları, büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri genel müdürlüklerince hazırlanır veya hazırlatılır.

b) Büyükşehir belediyeleri haricindeki yerleşimlere içme - kullanma suyu temin edilen yerüstü suyu kaynakları için koruma planları Bakanlıkça hazırlanır veya hazırlatılır.

c) Yönetmelik yürürlük tarihinden önce planlama çalışması tamamlanmış, proje ve inşaat aşamasında olan veya inşaatı tamamlanmış olup henüz işletmeye alınmamış yerüstü suyu kaynakları için koruma planları Bakanlıkça hazırlanır veya hazırlatılır.

ç) Yönetmelik yürürlük tarihinden sonra planlama çalışması başlayan ve onaylanan yerüstü suyu kaynakları için koruma planları; büyükşehirler için yatırımı yapacak kurum ile koordineli olarak suyu kullanan büyükşehir belediyesi su ve kanalizasyon idareleri tarafından, büyükşehirler dışında kalan şehirler için yatırımı yapacak kurum tarafından planlama çalışmalarının onaylanmasını müteakip hazırlanır veya hazırlatılır.

d) Aynı yerüstü suyu kaynağından içme - kullanma suyu temin eden birden fazla idare olması halinde koruma planları, ilgili idarelerce birlikte hazırlanır veya hazırlatılır.

e) Mahalli idarelerce kendi belediye sınırları dışındaki bir yerüstü suyu kaynağından içme - kullanma suyu temin edilmesi halinde koruma planları, içme - kullanma suyunu kullanan idare tarafından hazırlanır veya hazırlatılır, havza içerisindeki idarelerin görüşü alınır.

(2) İçme - kullanma suyu temin edilen yerüstü suyu kaynakları için içme - kullanma suyu havzaları koruma planları, Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren ilgili idareler tarafından en geç beş yıl içinde hazırlanarak Bakanlığa sunulur.

(3) İçme - kullanma suyu havzası koruma planına ilişkin teknik ve idari şartnameler Bakanlıktan temin edilecek olan tip şartnameler kullanılarak ilgili idarelerce hazırlanır ve hazırlanan şartnamelere ilişkin Bakanlık uygun görüşü alınır.

(4) İçme - kullanma suyu havzası koruma planları, 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 9 uncu maddelerde belirtilen hususlar çerçevesinde hazırlanır. Planlama çalışması süresince hazırlanacak raporların formatı teknik şartname hazırlıkları sırasında belirlenir.

(5) Planlama çalışması süresince hazırlanacak raporlar teknik şartname çerçevesinde incelenmek üzere Bakanlık görüşüne sunulur.

Havzanın mevcut durumunun tespiti

MADDE 6 – (1) Havzanın konumu ve sınırları tespit edilerek, havzadaki mevcut yerleşimler ve yerleşimlerin nüfusu belirlenir. Yerleşimlerin çevresel ve ulaşım altyapısı, mer'i plan durumu ile demografik, sosyoekonomik ve sosyokültürel yapısı analiz edilir.

(2) Havzanın iklim, jeoloji, hidroloji, hidrojeoloji, topoğrafya, toprak özellikleri gibi fiziksel özellikleri ile ekolojik yapısı belirlenir.

(3) Havzadaki yerleşim, tarım, sanayi, orman, mera, rekreasyon, korunan alanlar ve benzeri arazi kullanım biçimleri incelenerek mevcut arazi kullanım durumu ortaya konur.

(4) İlgili kurumların havzada daha önce yapmış oldukları araştırma inceleme ve analiz sonuçları derlenerek çalışmaya entegre edilir.

(5) Havza ve alt havza sınırları, jeolojik ve hidrolojik yapı, toprakların özellikleri, eğim ve yükseklik, orman alanları, tarım alanları, mera alanları, maden alanları, turizm alanları, koruma alanları, yerleşim ve konut gelişme alanları, sanayi alanları ve serbest bölgeler, idari sınırlar ve altyapı tesisleri gibi havzanın fiziki özelliklerini gösteren uygun ölçekli haritaların 9 uncu maddede belirtilen hususlar çerçevesinde analizi sonucunda sentez haritası oluşturulur.

Su kalitesinin belirlenmesi ve model çalışmaları

MADDE 7 – (1) Havzada su kalitesi izleme çalışmaları en az bir yıl boyunca yapılır. Yağışlı ve kurak dönemlerde havzayı temsil edecek şekilde belirlenen istasyonlardan bir yıl boyunca en az ayda bir defa numune alınması zorunludur. Bu çalışmalar sırasında daha önceden yapılmış su kalitesi analizleri de kullanılır.

(2) Numune alınacak istasyon sayısı ve numune alım sayısı, teknik şartname hazırlık çalışmaları sırasında Bakanlıkça veya ilgili İdare tarafından belirlenir.

(3) Numunelerin alınması, korunması ve analizlerinde 21/2/2015 tarihli ve 29274 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yer Üstü Suları, Yer Altı Suları ve Sedimentten Numune Alma ve Biyolojik Örnekleme Tebliği hükümleri esas alınır.

a) Rezervuardan alınan numuneler, 29/6/2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İçme Suyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan her bir

parametreye ve 30/11/2012 tarihli ve 28483 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinin Ek-6’ında yer alan Tablo 9’daki ötrofikasyon kriterlerine göre analiz edilir ve analiz sonuçları mezkûr Yönetmeliklerde belirtilen kalite kategorilerine göre değerlendirilir.

b) Rezervuarı besleyen yerüstü sularından alınan numuneler Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinin Ek-5’inde yer alan Tablo 2’deki her bir parametreye göre analiz edilir ve analiz sonuçları mezkûr Yönetmelikte belirtilen kalite kategorilerine ve standartlarına göre değerlendirilir.

c) Kaynak ve kuyulardan alınan numuneler, İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkındaki Yönetmeliğe göre analiz edilir ve analiz sonuçları mezkûr Yönetmelikte belirtilen kalite kategorilerine ve standartlarına göre değerlendirilir.

ç) Dip çamuru numunelerinin analizi teknik şartnamede belirtilecek parametreler esas alınarak değerlendirilir.

(4) Su analizleri, kimyasal parametrelerin en az %50’sinden akredite olmuş yerli laboratuvarlarda yapılır, numuneler yurtdışına çıkarılamaz.

(5) Havzadaki mevcut noktasal ve yayılı kirletici kaynaklar tespit edilir ve bu kaynaklardan oluşan toplam kirlilik yükünün yıllar içindeki değişiminin tespit edilmesi amacıyla teknik şartnamede belirtilen periyotlar için projeksiyonlar yapılır.

(6) Havzadaki noktasal ve yayılı kaynaklardan oluşan kirlilik yükleri ile numune noktalarının koordinatları ve bu noktadaki analiz sonuçlarının yer aldığı kirlilik haritaları oluşturulur.

(7) Havzadaki çeşitli kirleticilerin su kalitesine etkisinin belirlenmesi, kirlenme durumunun tespiti, havza koruma alanları ve esaslarının saptanması amacıyla havzanın hidrolojik, hidrodinamik ve ekolojik açıdan karakteristiğine uygun olarak, havzanın su kalite durumunu yansıtan ve Bakanlıkça uygun görülen matematiksel bir model kullanılır.

(8) Model vasıtasıyla içme - kullanma suyu kaynağının özümleme kapasitesi, su bütçesinin en düşük olduğu dönem dikkate alınarak hesaplanır.

(9) Su kalitesinin korunmasına ve iyileştirilmesine yönelik çeşitli senaryolar geliştirilir ve model yardımıyla, öngörülecek değişik senaryoların su kalitesi üzerindeki beklenen etkileri hesaplanır.

Havza koruma planı, havza koruma eylem planı ve içme - kullanma suyu kalite izleme programının belirlenmesi

MADDE 8 – (1) Modelden elde edilen neticelere göre havza için koruma alanlarını, koruma esaslarını ve bunlara ilişkin hükümleri içeren taslak içme - kullanma suyu havza koruma planı oluşturulur.

(2) Havza koruma alanları, havzadaki çevresel baskı ve etkiler, havzanın fiziki, jeolojik, hidrolojik, ekolojik ve sosyo-ekonomik durumu dikkate alınarak belirlenir. Havza koruma alanları belirlenirken doğal göller için kıyı kenar çizgisi, baraj gölleri için ise maksimum su kotu esas alınır. Koruma alanlarının koordinatları belirlenerek sentez haritası üzerinde gösterilir.

(3) Belirlenen her bir koruma alanında arazi kullanımı, imar ve yapılaşma, turizm, sanayi, tarım, hayvancılık, su ürünleri yetiştiriciliği, ormancılık, ulaşım gibi konularda yapılabilecek ve yapılamayacak faaliyetleri içerecek şekilde havzanın çevresel, sosyal ve ekonomik durumunu da dikkate alan koruma esasları belirlenir.

(4) İçme - kullanma suyu havza koruma planında tanımlanan tedbirlerin fayda-maliyet analizleri yapılır ve tedbirlerin finansmanının temin edileceği kurum veya kuruluşlar tespit edilir.

(5) Kısa, orta ve uzun vadede, havzada yapılması öngörülen ağaçlandırma, erozyon kontrolü, noktasal ve yayılı kirlilik kontrolü, kuşaklama kollektörü, eğitim ve benzeri faaliyetler ile bu faaliyetleri gerçekleştirecek kurum veya kuruluşlar belirlenerek, havza koruma eylem planı oluşturulur.

(6) İçme - kullanma suyu temin edilen yerüstü suyu kaynakları kalitesinin takip edilebilmesi amacıyla, numune alma noktalarını, numune alma sıklığını ve analizi yapılacak parametreleri içeren içme - kullanma suyu kalite izleme programı hazırlanır. Su kalite izleme programı hazırlanırken, İçme Suyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik, Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği ve 11/2/2014 tarihli ve 28910 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yüzeysel Sular ve Yeraltı Sularının İzlenmesine Dair Yönetmelik dikkate alınır.

Coğrafi bilgi sistemi çalışmaları

MADDE 9 – (1) Havzanın sentez haritası, içme - kullanma suyu havzası koruma planı çalışması çerçevesinde üretilen koruma alanları ve kirlilik haritaları, vektör ve/veya raster formatında uygun yazılımlar kullanılarak Coğrafi Bilgi Sistemleri ortamına aktarılır.

(2) Coğrafi bilgi sistemi çalışmaları kapsamında hazırlanacak veya kullanılacak verilerin tümü için standart hale getirilmiş olan veri sözlüğü, katman yapısı ve veri tabanı kullanılır.

Paydaş katılımı, planın onaylanması ve yürürlüğe girmesi

MADDE 10 – (1) İçme - kullanma suyu havzası koruma planının hazırlandığı havzadaki kurum ve kuruluşların, yerleşik halkın ve ilgili paydaşların bilgilendirilmesi ve içme - kullanma suyu havzası koruma planına ve planlama sürecine ilişkin görüş ve önerilerinin alınması amacıyla çalışma başlangıcından itibaren bilgilendirme toplantıları yapılır. Bu toplantılar, Bakanlık veya ilgili idare tarafından belirlenen tarihlerde planlama çalışmasını yapan kurum/kuruluş veya yüklenici tarafından düzenlenir.

(2) Planlama çalışmasını yapan kurum/kuruluş veya yüklenici, toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten bir ilanı yerel bir gazetede toplantı tarihinden en az on gün önce yayımlar.

(3) Bilgilendirme toplantılarında belirtilen görüşler de göz önünde bulundurularak Bakanlıkça hazırlanan veya hazırlatılan veya ilgili idarece hazırlanan ve Bakanlıkça sunulan taslak koruma planı, Bakanlıkça ilgili valiliğe/valiliklere iletilir. Havzadaki paydaşların bilgilendirilmesi için ilgili valilik tarafından 30 gün süreyle taslak koruma planı askıya çıkartılır ve ilgili valilik, idare ve Bakanlık internet sayfasında duyuru yapılır. 30 günlük askı süresi içerisinde taslak koruma planına ilişkin itirazlar ve görüşler; gerekçesi ve öneriler ile birlikte ilgili valiliğe/valiliklere iletilir. Askı süresi içerisinde iletilen görüş ve öneriler valilik tarafından toplu bir şekilde Bakanlıkça iletilir.

(4) Taslak koruma planı, askı süreci sonunda havzadaki paydaşların görüşleri dikkate alınarak revize edilir ve revize edilen taslak Bakanlıkça ilgili Bakanlıkların görüşüne de sunulur, taslak koruma planına ilişkin itiraz, görüş ve önerileri alınır.

(5) Taslak koruma planının Bakanlıkça hazırlandığı durumlarda, ilgili Bakanlıklardan gelen ve askı sürecinde iletilen görüş ve öneriler Bakanlıkça değerlendirilerek, koruma planı nihai hale getirilir.

(6) Taslak koruma planının ilgili idarece hazırlandığı durumlarda, ilgili Bakanlıklardan gelen ve askı sürecinde iletilen görüş ve öneriler ilgili idare tarafından değerlendirilerek Bakanlıkça sunulur, Bakanlık uygun görüşü akabinde koruma planı nihai hale getirilir. Nihai hale getirilen koruma planı, Tarım ve Orman Bakanı tarafından onaylanır.

(7) Onaylanan koruma planı, Bakanlık veya planlama çalışmasını yürüten ilgili idare tarafından havzada yer alan illerdeki yerel bir gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

Plan değişikliği

MADDE 11 – (1) Güncellemeye ihtiyaç duyulması halinde ilgili idarenin teklifi üzerine Bakanlığın uygun görüşü ile veya Bakanlığın doğrudan yapacağı değerlendirme neticesinde koruma planları revize edilebilir.

(2) İçme-kullanma suyu havzası koruma planlarının değişikliği, bu Tebliğde belirtilen koruma planlarının hazırlık ve onaylanması ile ilgili usul ve esaslara tabidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İçme - Kullanma Suyu Havzası Koruma Planının Uygulanmasına İlişkin Esaslar

İçme - kullanma suyu havzası koruma planlarının uygulanması

MADDE 12 – (1) Yürürlükteki içme - kullanma suyu havzası koruma planı, içme - kullanma suyu havza koruma eylem planı dâhilinde uygulanır.

(2) İçme - kullanma suyu koruma planı; mevcut ve yeni hazırlanacak imar planları ile çevre düzeni planlarına aynen işlenir.

İçme - kullanma suyu havzası koruma planlarının takibi

MADDE 13 – (1) İçme - kullanma suyu havzası koruma planının yürürlüğe girdiği havzalardaki uygulamaların takibi içme - kullanma suyunu kullanan idare tarafından yapılır.

(2) Koruma planı yürürlüğe girmiş olan içme - kullanma suyu havzalarında uygulamaların takibine ilişkin içme - kullanma suyunu kullanan idare tarafından en geç altı ayda bir Bakanlıkça raporlama yapılır. Havzalarda yapılan denetimlerle ilgili ise Yönetmeliğin 15 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 14 – (1) 30/6/2009 tarihli ve 27274 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Havzalarda Özel Hüküm Belirleme Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.